

Języki Skryptowe

2. Język Python.

Słowa kluczowe

Po wpisaniu w interaktywnej konsoli Pythona `help()` a następnie `keywords` wyświetlona zostanie lista.

```
Python Console
Related help topics: .nonlocal, .NAMESPACES
.help> .keywords
Here is a list of the Python keywords... Enter any keyword to get more help.
False.....def.....if.....raise
None.....del.....import.....return
True.....elif.....in.....try
and.....else.....is.....while
as.....except.....lambda.....with
assert.....finally.....nonlocal.....yield
break.....for.....not.....
class.....from.....or.....
continue.....global.....pass.....
```

Po wpisaniu:

Słowa kluczowe

```
import keyword  
keyword.kwlist
```

Otrzymamy listę słów kluczowych:

```
['False', 'None', 'True', 'and', 'as', 'assert',  
'break', 'class', 'continue', 'def', 'del',  
'elif', 'else', 'except', 'finally', 'for',  
'from', 'global', 'if', 'import', 'in', 'is',  
'lambda', 'nonlocal', 'not', 'or', 'pass',  
'raise', 'return', 'try', 'while', 'with',  
'yield']
```

Można sprawdzić długość listy:

```
len(keyword.kwlist)
```

Identyfikatory

Identyfikatory to nazwy, do których można się odwoływać. Identyfikator nie może być słowem kluczowym, może składać się z **liter**, **podkreślenia** i **cyfr**, przy czym nie może zaczynać się od cyfry.

Zgodnie z konwencją identyfikatory zmiennych pisze się **małymi literami**.

Należy **unikać** nazw złożonych **tylko z jednej litery**. Dobra nazwa powinna sugerować do czego się odnosi tym samym zwiększać czytelność kodu.

```
cars_number = 7
```

Zmienne

Do **zmiennych** można przypisywać różne wartości i różne typy. Tak naprawdę wiążemy obiekt (**rezerwujemy miejsce w pamięci**) z nazwa. W Pythonie zmiennych nie trzeba wcześniej deklarować.

```
cars_number = 7
```

```
car_1_mileage = 500  
type(car_1_mileage)  
<class 'int'>
```

```
car_1_mileage = 500.9  
type(car_1_mileage)  
<class 'float'>
```

Zmienne

Pamięć jest zwalniana w momencie, w którym przestaje istnieć ostatnia referencja do danego obiektu (Garbage Collection).

```
cars_number = 7  
cars_nr = cars_number  
cars_number = 10  
cars_number = "osiem"
```

Zmienne

Pytanie: czy poniższa instrukcja jest błędem?

```
int = 10
```

Zmienne

Pytanie: czy poniższa instrukcja jest błędem?
Względnie tak, bo **zasłoni wbudowane int()**.

```
int = 10  
int(5.5)
```

```
TypeError: 'int' object is not callable
```


Literały

literał	przykłady
liczbowy	112 3.4
łańcuchowy	„To jest napis” ‘To też jest napis’ „else”
logiczny	True False

Bloki

Wcięcia w kodzie oznaczają gdzie kończy się i zaczyna dany blok programu (żadnych klamer { }).

```
grade = float(input())
if grade >= 4:
    ...if grade < 5:
    .....print("Good.")
    ...else:
    .....print("Very good!")
else:
    ....print("It is time to hit the books.")
```

Bloki

Utworzone wcięcie zaczyna blok. **Zmniejszenie wielkość wcięcia** do poprzedniej wartości kończy dany blok.

```
grade = float(input())
if grade >= 4:
    ...if grade < 5:
        .....print("Good.")
    ...else:
        .....print("Very good!")
else:
    ....print("It is time to hit the books.")
```

Typy danych

Boolean (`True`, `False`)

Number (`int`, `float`, `complex`)

String (`'napis'`, `"napis 2"`, `"""napis 3"""`)

Bytes (niemutowalna sekwencja liczb całkowitych mieszczących się w przedziale od 0 do 255)

List – mutowalna, dynamiczna, uporządkowana tablica, która może przechowywać dane różnych typów)

Tuple – podobne do list z tą różnicą, że są niemutowalne

Set – niuporządkowany zbiór z unikatowymi elementami (szybkie wyszukiwanie w oparciu o hash table)

Dictionary – przechowuje pary klucz:wartość

W pamięci komputera wszystko zapisywane jest za pomocą 0 i 1.
W celu obsługi liter i innych znaków korzysta się ze standardów kodowania (np. **Unicode**). Znaki są interpretowane zgodnie z nimi.

```
chr(65)  
'A'  
ord('A')  
65
```

Kolejność **Unicode**, czyli trzeba uważać z np. polskimi znakami.

```
chr(65)
```

```
'A'
```

```
ord('A')
```

```
65
```

```
ord('Ą')
```

```
260
```

Zapis

Liczby całkowite:

- np. 92 – system dziesiętny
- np. 0B101 – system binarny (Ile to będzie w dziesiętnym?)
- np. 0o25 – system ósemkowy (Ile to będzie w dziesiętnym?)
- np. 0x1C – system szesnastkowy (Ile to będzie w dziesiętnym?)

Liczby rzeczywiste:

- np. 2.718
- np. 3e+7 (Jak będzie wyglądało 2.718 w zapisie naukowym?)

Zapis

```
print(bin(5))
```

```
0B101
```

```
print(oct(21))
```

```
0O25
```

```
print(hex(28))
```

```
0x1C
```

Za pomocą **format**:

```
print('To jest 21 w systemie oktalnym: {:o}'.format(21))
```


Operatory arytmetyczne

+, −, *, /, //, %, **

$$9 / 2 == ?$$

$$3 ** 3 == ?$$

$$8 \% 3 == ?$$

Inne funkcje i stałe matematyczne

```
import math
```

```
math.pi # 3.141592653589793
```

```
math.e # 2.718281828459045
```

```
math.sin(math.radians(90)) # 1.0
```

```
math.sqrt(49) # 7.0
```

```
pow(2, 3), 2 ** 0, 2.0 ** 1.0 # 8, 1, 2.0
```

```
abs(-17) # 17
```

```
sum((1, 2, 3, 4)) # 10
```

```
min(3, 1, 2, 4) # 1
```

```
max(3, 1, 2, 4) # 4
```

Inne funkcje i stałe matematyczne

`math.floor(1.51)` # 1

`math.floor(-1.51)` # -2

`math.trunc(1.51)` # 1

`math.trunc(-1.51)` # -1

`int(1.51)` # 1

`int(-1.51)` # -1

`math.ceil(1.51)` # 2

`math.ceil(-1.51)` # -1

`round(1.51)` # 2

`round(1.49)` # 1

`round(1.495, 2)` # 1.5

`round(1.494, 2)` # 1.49

Inne funkcje i stałe matematyczne

Jaki wynik otrzyma się w poniższych przypadkach?

`round(-1.49)`

`round(-1.51)`

Operatory przypisania i skrócony zapis

`=, +=, -=, *=, /=, %=, //=, **=`

`wynik += 1` to samo co `wynik = wynik + 1`.

`wynik -= 2` to samo co `wynik = wynik - 2`.

`wynik *= 3` to samo co `wynik = wynik * 3`.

`wynik /= 4` to samo co `wynik = wynik / 4`.

`wynik %= 5` to samo co `wynik = wynik % 5`.

`wynik //= 6` to samo co `wynik = wynik // 6`.

`wynik **= 7` to samo co `wynik = wynik ** 7`.

Operatory relacyjne

Sprawdzenie, czy:

argumenty są równe ==

argumenty są różne !=

większy >

mniej $<$

mniej lub równy $<=$

większy lub równy $>=$

Operatory logiczne

koniunkcja **and**

alternatywa **or**

negacja **not**

Operatory bitowe

bitowa koniunkcja &

bitowa alternatywa |

lub wykluczające ^

bitowa negacja ~

przesunięcie bitowe w prawo >> lub w lewo <<

Priorytety operatorów

( ) nawiasy

func() wywołanie funkcji

lista_1[index:index] wycinanie

lista_1[index] dostęp do elementów kolekcji

** podniesienie do potęgi

~ + - jednoargumentowy plus i minus

* / // % mnożenie, dzielenie, dzielenie całkowite, reszta z dzielenia

+ - dodawanie, odejmowanie

<< >> przesunięcie bitowe

& bitowa koniunkcja

| ^ bitowa alternatywa, lub wykluczające

< > <= >= == != is is not in not in operatory relacyjne, przynależności

= += -= *= /= //= **= operatory przypisania

not or and operatory logiczne

Łańcuchy

Napisy mogą zostać objęte podwójnym lub pojedynczym apostrofem.

Ma to znaczenie, kiedy cudzysłów ma być fragmentem napisu:

```
print('To tak zwany "test"')
```

W tym wypadku wykorzystana została specjalna funkcja \ :

```
print('Let\'s do it.')
```

Konkatenacja łańcuchów

Literały łańcuchowe **napisane obok siebie** zostaną połączone:

```
"Napisy" ' obok siebie' "!"  
'Napisy obok siebie!'  
print("Napisy" ' obok siebie' "!" )  
Napisy obok siebie!
```

W przypadku print można użyć **przecinka**, żeby otrzymać spację w wydruku.

```
print("Napisy", ' obok siebie' "!" )  
Napisy obok siebie!
```

Konkatenacja łańcuchów

Co będzie wynikiem w przypadku wpisania w konsoli interaktywnej łańcuchów oddzielonych **przecinkiem bez print**?

```
"Napisy", 'obok siebie' "!"
```

Konkatenacja łańcuchów

Jeśli skorzysta się ze zmiennych to napisanie ich obok siebie nie zadziała. Należy użyć operatora + :

```
pierwszy = "Napisy"  
drugi = ' obok siebie'  
pierwszy drugi    # Błąd.  
pierwszy + drugi  
print(pierwszy + drugi)
```

Reprezentacja łańcuchów

Wpisując w konsoli tekst:

```
"Napisy\n" ' obok siebie' "!"
```

otrzyma się:

```
'Napisy\n obok siebie!'
```

Kiedy użyta zostanie funkcja print:

```
print("Napisy\n", 'obok siebie' "!" )
```

```
Napisy
```

```
obok siebie!
```

Łańcuchy raw

Kiedy napis zawiera dużo znaków specjalnych to umieszczanie przed każdym \ byłoby uciążliwe. Zamiast tego można skorzystać z **raw string**.

Wpisując w konsoli interaktywnej:

```
r'C:\Users\User\Documents\Visual Studio 2017'
```

otrzyma się:

```
'C:\\Users\\User\\Documents\\Visual Studio  
2017'
```

Kiedy użyta zostanie funkcja print:

```
print(r'C:\Users\User\Documents\Visual Studio  
2017')
```

```
C:\Users\User\Documents\Visual Studio 2017
```

Pobranie napisu

W celu pobrania napisu od użytkownika używa się funkcji `input( )`.

Można jako parametr podać napis, który wyświetli się użytkownikowi:

```
name = input('Proszę podać imię:')
```

`input` zwraca string i można go od razu podstawić a następnie użyć:

```
print(name)
```

Jeśli użytkownik poda cyfrę to i tak będzie to potraktowane jako string:

```
not_a_digit = input('Proszę podać cyfrę:')
```

```
type(not_a_digit)
```

```
<class 'str'>
```


Pobranie napisu

Jeśli potrzebna jest cyfra:

```
digit = int(not_a_digit)
```

W przypadku pominięcia tego kroku i próbie przemnożenia otrzyma się:

```
not_a_digit = input('Proszę podać cyfrę:')
```

```
Proszę podać cyfrę: 4
```

```
not_a_digit * 3 # Operacja na string.
```

```
'444'
```

```
digit = int(not_a_digit)
```

```
digit * 3 # Operacja na int.
```

```
12
```

Łańcuchy

String nie jest mutowalny. Co oznacza, że o ile można go **ciąć na części** i dostawać się do poszczególnych elementów o tyle **nie można ich zmieniać**.

```
today = 'Dziś jest wtorek'
print(today[10:14])
# today[10:14] = 'piąt' - błąd
today = today[0:10] + "piąt" + today[14:16]
print(today)
today = 'Dziś jest sobota'
print(today)
```

Formatowanie łańcuchów

Metoda bardzo **podobna do funkcji printf** z innych języków (C, C++, Java):

```
str_where_inserted = 'Imię: %s, wiek: %10d,  
średnia: %.2f'  
data_to_insert = ('Jan', 23, 4.5)  
print(str_where_inserted % data_to_insert)
```

String, liczba całkowita na 10 miejscach, liczba rzeczywista z dokładnością dwóch miejsc po przecinku.

```
Imię: Jan, wiek:          23, średnia: 4.50
```

Formatowanie łańcuchów

Specyfikatory konwersji:

b liczba w systemie dwójkowym

c interpretacja liczby całkowitej zgodnie z ASCII

d liczba całkowita w systemie dziesiętnym

e notacja naukowa

f liczba rzeczywista.

o liczba w systemie ósemkowym

s string

x liczba w systemie szesnastkowym

X również liczba w systemie szesnastkowym, ale z dużymi literami

Formatowanie łańcuchów

Metoda inspirowana **powłokami** UNIX-a.

```
from string import Template
tmpl = Template("Imię: $imie, wiek: $wiek,
                średnia: $srednia.")
print(tmpl.substitute(imie="Jan", wiek=23,
                      srednia=4.5))
```

```
Imię: Jan, wiek: 23, średnia: 4.5.
```

Formatowanie łańcuchów

Zalecana metoda formatowania – **parametry** są **wstawiane** w miejsce **{ }**:

```
print("Imię: {}, wiek: {}, średnia  
      {}".format("Jan", 23, 4.5))
```

Imię: Jan, wiek: 23, średnia: 4.5.

Można nadać im **nazwy**:

```
print("Imię: {imie}, wiek: {wiek}, średnia:  
      {srednia}".format(imie="Jan", wiek=23,  
                        srednia=4.5))
```

Imię: Jan, wiek: 23, średnia: 4.5.

Formatowanie łańcuchów

W momencie, kiedy mają nazwy podstawienie **nie jest uzależnione od pozycji**:

```
print("Wiek: {wiek}, imię: {imie}, średnia:  
      {srednia}.".format(imie="Jan", wiek=23,  
                          srednia=4.5))
```

```
Wiek: 23, imię: Jan, średnia: 4.5.
```

Formatowanie łańcuchów

Można użyć dodatkowego formatowania(**printf**):

```
print("Wiek: {wiek:b}, imię: {imie:10}, średnia:  
      {srednia:.2f}.".format(imie="Jan", wiek=23,  
                             srednia=4.5))
```

Co i jak zostanie wypisane?

Formatowanie łańcuchów

Można użyć dodatkowego formatowania(**printf**):

```
print("Wiek: {wiek:b}, imię: {imie:10}, średnia:  
      {srednia:.2f}.".format(imie="Jan", wiek=23,  
                             srednia=4.5))
```

```
'Wiek: 10111, imię: Jan          , średnia: 4.50.'
```

Formatowanie łańcuchów

Można użyć **wymieszanych** samych { } i z nazwami {nazwa}:

```
print("Wiek: {wiek}, imię: {}, średnia:  
      {średnia}.".format("Jan", wiek=23,  
                          średnia=4.5))
```

Wiek: 23, imię: Jan, średnia: 4.5.

Wyrównanie do lewej <, prawej > i wyśrodkowanie ^:

```
print("Wiek: {wiek:<5}, imię: {imię:>5},  
      średnia: {średnia:^5.2f}.".format(imię="Jan",  
                                         wiek=63, średnia=4.5))
```

Wiek: 63 , imię: Jan, średnia: 4.50 .

Łańcuchy

Sprawdzenie **długości**:

```
len_str = len('Napis o długości 19')  
print(len_str) # 19
```

Łańcuchy

Metody `split( )` i `join( )`:

```
divided = "To jest jakiś napis".split()  
print(divided) # ['To', 'jest', 'jakiś', 'napis']
```

```
united = ':'.join(divided)  
print(united) # 'To:jest:jakiś:napis'
```

```
united.split() # ['To:jest:jakiś:napis']
```

```
united.split(sep=':')  
print(united) # ['To', 'jest', 'jakiś', 'napis']
```

Łańcuchy

Metody `lower( )`, `upper( )` i `title( )`:

```
upper_str = "To jest jakiś napis".upper()  
print(upper_str)    # TO JEST JAKIŚ NAPIS
```

```
lower_str = "To jest jakiś napis".lower()  
print(lower_str)    # to jest jakiś napis
```

```
title_str = "To jest jakiś napis".title()  
print(title_str)    # To Jest Jakiś Napis
```

Łańcuchy

Metoda `replace()` - zwraca napis, w którym **wszystkie wystąpienia** pierwszego parametru zostały zastąpione drugim:

```
replace_str = "być albo nie być".replace('być',  
                                           'iść')  
print(replace_str)    # iść albo nie iść
```

Łańcuchy

Metody `isalpha( )`, `isdecimal( )`, `isdigit( )`, `islower( )`, `isnumeric( )`, `isspace( )` - jeżeli warunek jest spełniony metody te zwrócą **True**.

```
usr_input = input('Wpisz coś:')  
if usr_input.isdigit():  
    print(3 * int(usr_input))  
elif usr_input.isalpha():  
    print(3 * usr_input)  
else:  
    print('Nic dla ciebie nie mam.')
```

Sekwencje

Język Python ma kilka wbudowanych sekwencji. Jedna już została omówiona – `string`. Jest to niemutowalna sekwencja, której elementy lub zestawy elementów możemy pobrać. Ma też swoje metody, które zapewniają liczne, potrzebne funkcjonalności.

Listy

Kolejną, często używaną sekwencją w Pythonie są **listy**.

```
my_first_list = [] # Stworzenie pustej listy.
```

Lista może przechowywać **elementy różnych typów**:

```
my_second_list = [7, 'kot', 0.2]
```

Lista jest **uporządkowana**, co oznacza, że jej elementy znajdują się zawsze w miejscach, w których zostały umieszczone. Te miejsca są **oznaczone indeksami** (liczbami całkowitymi) zaczynając **od zera**.

```
print(my_second_list[1]) # Co się wyświetli?
```

Listy są **mutowalne** - można modyfikować ich elementy.

```
my_second_list[0] = 'Jednak też kot.'  
print(my_second_list[0])
```

Indeksy list

```
animals_list = ['kot', 'pies', 'mysz', 'ryba']  
print(animals_list[3])    # Ostatni element (ryba)  
print(animals_list[len(animals_list)-1])  #  
                                Długość listy - 1.  
print(animals_list[-1])   # Również ostatni
```

Co należy podać, żeby otrzymać przedostatni element?

Indeksy list

Podając dwa indeksy rozdzielone dwukropkiem można dostawać się do wybranej, większej liczby elementów listy (**slicing**).

```
int_list = [0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9]
print(int_list[1:4])    # ?
print(int_list[-3:-1])  # ?
print(int_list[7:-1])   # ?
print(int_list[:4])     # ?
print(int_list[7:])     # ?
print(int_list[-3:])    # ?
print(int_list[-3:1])   # ?
```

Indeksy list

Można przypisywać do danego fragmentu listy:

```
int_list = [0, 1, 2, 3, 4, 5]
int_list[1:4] = ['1', '2', '3']
print(int_list)    # [0, '1', '2', '3', 4, 5]
```

Przypisanie nie musi być tej samej długości:

```
int_list[1:4] = ['1', '2', '3', 3.5]
print(int_list)    # [0, '1', '2', '3', 3.5, 4, 5]
```

Przypisanie pustej listy po prostu usunie dany fragment:

```
int_list[1:4] = []
print(int_list)    # [0, 4, 5]
```

Indeksy list

Nie podając żadnych wartości przy dwukropku kopiuje się całą listę – efekt taki sam, jak przy `copy()`.

```
int_list = [0, 1, 2, 3, 4, 5]
same_int_list = int_list
copy_int_list = int_list[:] # int_list.copy()
int_list[0] = 'zero'
print(int_list) # ['zero', 1, 2, 3, 4, 5]
print(copy_int_list) # [0, 1, 2, 3, 4, 5]
print(same_int_list) # ['zero', 1, 2, 3, 4, 5]
```

Indeksy list

Kolejny dwukropek pozwala na określenie **kroku** (stride).

```
int_list = [0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9]
print(int_list[0:5:2])    # [0, 2, 4]
print(int_list[::3])      # [0, 3, 6, 9]
print(int_list[::-1])     # [9, 8, 7, 6, 5, 4, 3,
                           2, 1, 0]
print(int_list[::-3])     # [9, 6, 3, 0]
```

Listy

Dodawanie i mnożenie:

```
my_list_1 = [0, 'jeden', 2.0]
my_list_2 = [3, 'cztery', 5.0]
print(my_list_1 + my_list_2)    # ?
print(my_list_1 * 3)           # ?
print(my_list_1)                # ?
print(my_list_2)                # ?
```

Listy

Jak widać na przykładzie lista może **przechowywać inne sekwencje**, w tym również listy.

```
print(my_second_list)    # ['Jednak też kot.',  
                           'kot', 0.2]  
  
my_second_list[0] = [1, 2]  
print(my_second_list)    # [[1, 2], 'kot', 0.2]
```


Listy

Wbudowane funkcje **len( )**, **min( )** i **max( )**:

```
int_list = [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9]
print(len(int_list))    # 9
print(min(int_list))    # 1
print(max(int_list))    # 9
```

Metody list

list( ) (klasa, ale można o niej na razie myśleć jak o funkcji):

```
empty_list = list()    # pusta lista
list_from_str = list('Napis')
print(list_from_str)    # ['N', 'a', 'p', 'i', 's']
```

Metody list

Metody `sort( )`, `reverse( )`, `shuffle( )` i funkcja `sorted( )`:

```
from random import shuffle

random_list = [6, 1, 7, 3, 9, 4, 8, 5, 2]
random_list.sort()    # Sortowanie w miejscu.
print(random_list)    # [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9]
shuffle(random_list)
sorted_list = sorted(random_list)
print(random_list)    # [5, 1, 3, 6, 4, 8, 7, 2, 9]
print(sorted_list)    # [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9]
```

Metody list

Metody `sort( )`, `reverse( )`, `shuffle( )` i funkcja `sorted( )`:

```
int_list = [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9]
int_list.reverse()    # W miejscu.
print(int_list)       # [9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1]
```

Metody list

Dodatkowe parametry metody `sort( )` - przepis jak sortować (sortowanie po drugim elemencie każdej listy) i sortowanie malejąco:

```
def sort_recipe(list_element):  
    return list_element[1]  
  
list_to_sort = [[1, 2], [2, 0], [0, 1]]  
list_to_sort.sort(key=sort_recipe, reverse=True)  
print(list_to_sort)
```

Metody list

Zamiast tworzyć funkcję za pomocą **def** można bezpośrednio w **sort( )** jako przepis sortowania podać **wyrażenie lambda**:

```
list_to_sort = [[1, 2], [2, 0], [0, 1]]
list_to_sort.sort(key=lambda list_element:
                  list_element[1], reverse=True)
print(list_to_sort)
```

map i filter

```
int_list = [0, 1, 2, 3, 4]
```

Za pomocą **map( )** na każdym elemencie listy jest wykonywana dana operacja:

```
mapped_list = list(map(lambda element:  
                        element**2, int_list))  
print(mapped_list)    # [0, 1, 4, 9, 16]
```

filter( ) umieszcza w liście tylko te elementy, które spełniają dany warunek:

```
filtered_list = list(filter(lambda element:  
                            element % 2 == 1, int_list))  
print(filtered_list)    # [1, 3]
```

Metody list

Zadanie – proszę posortować podaną listę po drugim elemencie każdej listy, a w przypadku, kiedy są równe to po trzecim elemencie:

```
list_to_sort = [[3, 2, 3], [2, 0, 2], [3, 0, 1]]
```


Metody list

Do listy można dodawać elementy za pomocą metody `append( )` lub rozszerzać ją za pomocą metody `extend( )`, lub wstawić element we wskazanym miejscu – `insert( )`.

```
int_list_1 = [1, 2, 3, 4]
int_list_1.append(5)
print(int_list_1)    # [1, 2, 3, 4, 5]
int_list_2 = [6, 7, 9]
int_list_1.extend(int_list_2)
print(int_list_1)    # [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9]
int_list_1.insert(7, 8)
print(int_list_1)    # [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9]
```

Metody list

Metoda **clear( )** usuwa wszystkie elementy listy:

```
int_list = [1, 2, 3, 4]
int_list.clear()
print(int_list)    # []
```

Metody list

Metoda **pop( )** usuwa element o podanym indeksie (lub ostatni, jeśli nie poda się parametru) i zwraca go

```
float_list = [1.1, 2.22, 3.333, 4.4444]  
print(float_list.pop(0))    # 1.1  
print(float_list.pop())    # 4.4444
```

Metody list

Metoda `index( )` zwraca indeks pierwszego wystąpienia podanego elementu:

```
str_list = ['kot', 'Pies', 'Kot', 'Ryba', 'Kot']  
print(str_list.index('Kot'))    # 2
```

Metody list

Metoda `remove()` usuwa pierwsze wystąpienie podanego elementu – nic nie zwraca; podanie elementu, którego nie ma zakończy się błędem.

```
str_list = ['kot', 'Pies', 'Kot', 'Ryba', 'Kot']
str_list.remove('Kot')
print(str_list)    # ['kot', 'Pies', 'Ryba', 'Kot']
str_list.remove('mysz')    # ValueError:
                           list.remove(x): x not in list
```

Listy

Usunięcie elementu o podanym indeksie odbywa się za pomocą **del**.

```
str_list = ['kot', 'Pies', 'Kot', 'Ryba', 'Kot']  
del str_list[2]  
print(str_list)    # ['kot', 'Pies', 'Ryba', 'Kot']
```

List

in

not in

```
str_list = ['kot', 'Pies', 'Kot', 'Ryba', 'Kot']
print('Pies' in str_list)    # True
print('Pies' not in str_list) # False
if 'Pies' in str_list:
    print('Jest Pies')
```

Krotki (tuple)

Krotki są podobne do list z tą różnicą, że są **niemutowalne**.

```
empty_tuple = ()  
int_tuple = (0, 1, 2, 3, 4, 5)  
print(int_tuple)    # (0, 1, 2, 3, 4, 5)  
print(int_tuple[-1]) # 5
```

```
int_tuple[:-2] = ()
```

```
TypeError: 'tuple' object does not support item  
assignment
```


Krotki (tuple)

Skoro **krotki** są **niemutowalne** dlaczego poniższy kod zadziała?

```
int_tuple = (0, 1)
print(int_tuple + (2, 3))    # (0, 1, 2, 3)
print(int_tuple)
```

Krotki (tuple)

Dlaczego **krotki nie mają sort( )** a sorted( ) działa?

```
int_tuple = (0, 4, 2, 3, 1)
print(sorted(int_tuple))    # [0, 1, 2, 3, 4]
# int_tuple.sort() - nie ma.
```

Krotki (tuple)

Czy to krotka?

```
is_it_tuple = (9)  
print(type(is_it_tuple))    # ?
```

Operator is

Użycie operatora **is** zwraca prawdę (True) w momencie kiedy porównywane obiekty są **tym samym obiektem** (wskazują na to samo miejsce w pamięci).

Zmienne o równych wartościach niekoniecznie są identyczne:

```
int_list_1 = [0, 1]
int_list_2 = int_list_1
int_list_3 = [0, 1]
print(int_list_1 == int_list_2)    # True
print(int_list_1 is int_list_2)    # True
print(int_list_1 == int_list_3)    # True
print(int_list_1 is int_list_3)    # False
```

Operator is

Czasami potrzebna jest unikalna wartość lub oznaczenie, że coś jest puste. Do tego służy **None**.

```
empty_list = [] * 5    # []  
empty_list = [None] * 5 # [None, None, None,  
                           None, None]
```

W celu sprawdzenia, czy coś jest **None** nie używa się operatora **==** tylko **is**:

```
empty = None  
print(empty == None)    # True - mimo wszystko źle  
print(empty is None)    # True  
print(empty is not None) # False
```